

Szanowni Państwo,

w poprzedniej kadencji Sejmu powołany został Zespół Parlamentarny ds. ustawy o zawodzie psychoterapeuty. W imieniu członków grupy roboczej, sygnatariuszy tej wiadomości, tj. 27 Stowarzyszeń pracujących nad przygotowaniem projektu ustawy o zawodzie psychoterapeuty i samorządzie zawodowym psychoterapeutów, chcielibyśmy przedstawić Państwu ramowe podsumowanie przebiegu naszej pracy.

Podczas dotychczasowych prac grupa zapoznała się z argumentami przemawiającymi za różnymi kierunkami regulacji prawnych dla naszego zawodu. Spośród dostępnych możliwości za najbardziej przekonujące uznano regulacje oparte na art. 17.1 Konstytucji, czyli projekt ustawy samorządowej, uznającej psychoterapię za zawód zaufania publicznego.

Argumenty przemawiające za tym rozwiązaniem to:

- najwyższa prawna ochrona tajemnicy zawodowej
- największy wpływ na kształtowanie naszego zawodu poprzez sprawowanie pieczy nad kształceniem, sądownictwem dyscyplinarnym oraz formalną możliwością reprezentowania przedstawicieli zawodu przed organami państwa i innymi instytucjami
- określenie zawodu psychoterapeuty jako „samodzielnego”
- ochrona prawna tytułu „psychoterapeuta”, „psychoterapeutka”
- obowiązkowa przynależność każdego psychoterapeuty do samorządu zawodowego, a tym samym, piecza samorządu nad standardami wykonywania zawodu
- samorządność zawodu gwarantowana konstytucyjnie.

Kolejnym zagadnieniem, wymagającym szczególnego namysłu, są kwestie związane ze strukturą samorządu oraz modelem kształcenia psychoterapeutów. Najbardziej znane rozwiązania ustawowe, zastosowane w innych zawodach, nie odpowiadały strukturze tak zróżnicowanego środowiska. Ustawa powinna opisywać sposób kształcenia psychoterapeutów, uwzględniając również dotychczasowy dorobek naszego środowiska.

Pojawiały się różnorodne opinie i propozycje projektów i założeń, między innymi części członków grupy roboczej, czy też projekt ustawy przygotowany przez Polską Radę Psychoterapii. Wspólną pracą nad ustawą mamy nadzieję zakończyć rozwiązaniami uzgodnionymi w szerokim gronie sygnatariuszy tego listu.

Stoimy na stanowisku, że psychoterapeuta to jeden zawód, bez względu na grupę podejść i podejście teoretyczne. Jedynie Polskie Towarzystwo Psychoterapii Poznawczej i Behawioralnej opowiedziało się za modelem wielu izb, zakładającym wielość zawodów w obrębie psychoterapii i w związku z tym wycofało się ze współpracy w grupie roboczej.

To co łączy stowarzyszenia, które reprezentujemy to wspólne stanowisko:

- psychoterapeuta jako zawód zaufania publicznego;
- jedno prawo wykonywania zawodu psychoterapeuty;
- jasne i transparentne warunki akredytacji podmiotów szkolących;
- stowarzyszenia jako organizacje wspierające działania samorządu zawodowego.

Kancelaria Domański Zakrzewski Palinka sp. k. (DZP) przygotowała na nasze zlecenie wyczerpujące memorandum, które pomaga nam podejmować decyzje. Ekspertyza wskazuje jakie modele samorządu mogą stanowić podstawę naszego projektu. Memorandum zawiera informacje o regulacjach prawnych, polskich i z innych krajów UE, dotyczących zawodu psychoterapeuty. Odnosi się również do podstaw prawnych i argumentów przemawiających za projektem ustawy przygotowywanym przez naszą grupę roboczą.

Konkluzje płynące z memorandum są następujące:

- Psychoterapeuta jest zawodem samodzielnym
- Psychoterapia jest najczęściej regulowana jako jeden zawód (istotne ze względu na wybór modelu samorządu). Również polski prawodawca w przyjętej nowelizacji do ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, uznał psychoterapię za jeden zawód o złożonej strukturze, wynikającej z występowania różnych modalności.
- Najpełniejszą formą ochrony osób korzystających z psychoterapii, jak i psychoterapeutów, jest uznanie naszego zawodu za zawód zaufania publicznego z wszystkimi prawnymi konsekwencjami tego wyboru.
- Samorządy mogą być organizowane w różnorodny sposób pod warunkiem zgodności z konstytucją. Modele, które moglibyśmy wybrać to:
 - Model dwustopniowy ze specjalizacją, który zakłada jednolite przygotowanie na studiach magisterskich w danej dziedzinie a następnie dodatkową kilkuletnią specjalizację, tak jak u lekarzy (studia medyczne + specjalizacja) lub u prawników (studia prawnicze + aplikacja).
 - Model wielu izb, czyli założenia, że różne modalności tworzą różne zawody.
 - Model różnych podejść psychoterapeutycznych lub różnych podejść psychoterapeutycznych z częścią wspólną. Model ten zakłada wspólny samorząd, ale zachowuje różnorodność ścieżek kształcenia w konkretnych podejściach **(wybrany)**.

Ze względu na zupełnie odmienny proces szkolenia psychoterapeutów model pierwszy został pominięty, po prostu nie ma on zastosowania. Z kolei model wielu izb nie rozwiązuje licznych trudności technicznych – może wymuszać przynależność do różnych samorządów, jeśli psychoterapeuta ma przygotowanie w różnych podejściach psychoterapeutycznych, wymaga wykazania, że psychoterapeuta nie jest jednym zawodem, stwarza komplikacje wokół funkcjonowania kilku rejestrów zawodowych, sądów dyscyplinarnych itd. oraz rozdrabnia środowisko na różne odrębne zawody, co znacząco osłabia siłę głosu psychoterapeutów przed organami państwa.

Propozycje, o których aktualnie rozmawiamy w grupie roboczej są oparte na modelu jednego wspólnego dla wszystkich samorządu oraz jednego rejestru psychoterapeutów - dla różnych podejść psychoterapeutycznych.

Propozycje opieramy na istniejących już wymaganiach dotyczących programu ramowego, psychoterapii własnej lub doświadczenia własnego, supervizji psychoterapii oraz stażu. Tak jak dotychczas dopuszczamy różnorodność form szkolenia i różnorodność programu szczegółowego, uwzględniających specyfikę poszczególnych podejść psychoterapeutycznych.

Dążymy by projekt zawierał prawo psychoterapeuty do bycia kształconym, egzaminowanym oraz sądzonym, w wypadku wniesionej skargi, przez osoby reprezentujące to samo podejście psychoterapeutyczne. Przed nami jeszcze ważna dyskusja o strukturze samorządu, zasadach wyboru i podejmowania decyzji organów samorządu oraz o zakresie i zasadach współpracy ze stowarzyszeniami zrzeszającymi psychoterapeutów. Kancelaria DZP w ww. memorandum wskazuje możliwość delegowania funkcji egzaminowania na stowarzyszenia psychoterapeutyczne.

Zależy nam na zagwarantowaniu autonomii wykonywania zawodu, jasnych zasadach kształcenia i uzyskiwania prawa wykonywania zawodu, wspólnej reprezentacji środowiska przed organami państwa i innymi instytucjami, współpracy samorządu ze stowarzyszeniami zrzeszającymi psychoterapeutów.

Przed nami jeszcze wiele pracy. Przed nami również szerokie konsultacje różnych propozycji. Mamy nadzieję, że nasze spotkania zostaną zwieńczone wspólnie uzgodnionym tekstem projektu ustawy o zawodzie psychoterapeuty.

Łączymy pozdrowienia,

Przedstawiciele stowarzyszeń współpracujących w ramach grupy roboczej:

1. Federacja Towarzystw Psychoanalitycznych
2. Instytut Analizy Grupowej Rasztów
3. Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
4. Instytutu Studiów Psychoanalitycznych im. Hanny Segal
5. Katowicki Instytut Psychoterapii
6. Krakowskie Koło Psychoanalizy Nowej Szkoły Lacanowskiej
7. Polska Federacja Psychotraumatologii
8. Polska Rada Psychoterapii Związek Stowarzyszeń (PRP)
9. Polskie Stowarzyszenie Integracji Psychoterapii
10. Polskie Stowarzyszenie Neuro-Lingwistycznej Psychoterapii
11. Polskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów i Praktyków Psychologii Procesu
12. Polskie Stowarzyszenie Psychoterapii Integracyjnej
13. Polskie Stowarzyszenie Rozwoju Psychoterapii
14. Polskie Towarzystwo Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej i Edukacji Społecznej
INTRA
15. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej
16. Polskie Towarzystwo Psychologii Analizy
17. Polskie Towarzystwo Psychoanalizy Jungowskiej
18. Polskie Towarzystwo Psychoanalityczne
19. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychodynamicznej
20. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
21. Polskie Towarzystwo Psychotraumatologii
22. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniu
23. Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej
24. Polskie Towarzystwo Psychologii Procesu
25. Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
26. Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
27. Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
28. Stowarzyszenie Edukacji Człowieka Dorosłego
29. Stowarzyszenie Od Do
30. Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
31. Stowarzyszenie Psychoterapii Tańcem i Ruchem
32. Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej